

Tynset kommune
Torvgata 1,
2500 Tynset
postmottak@tynset.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

29.08.2024

Hørings svar, kommunedelplan for Tynset by – planid 202007, ny 1. gangsbehandling.

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget og Bygdeungdomslaget.

Tynset kommune har sendt kommunedelplan for Tynset by til ny 1. gangsbehandling, med høringsfrist 29/8-24. Jordvernalliansen i Innlandet har følgende innspill til høringsdokumentene:

For å ta det positive først, så er Jordvernalliansen fornøyd med at område T11 Arnemo (11 dekar dyrket mark) er tatt ut av planen etter innsigelse fra Statsforvalteren. Videre er vi tilfreds med at kommunen i det reviderte planforslaget signaliserer at de ikke ønsker nye næringsetableringer ved Motrøkrysset (rv. 3) og Røroskrysset nord og vest for brua over Glåma, til tross for at det har kommet tydelige høringsuttalelser fra store næringsaktører om slik etablering.

Jordvernalliansen er imidlertid sterkt kritisk til at kommunen opprettholder sitt forslag om boligbygging på dyrka mark på B3 Arnemo (5 dekar dyrka mark – næringsareal 11 dekar er tatt ut av planen), B4 Myrvoll (19 dekar) og B6 Sandvollskoja (47 dekar). Dette til tross for at Statsforvalteren fremmer *innsigelse* mot de to sistnevnte arealene. I det reviderte planforslaget argumenteres det fra kommunen sin side med at det er vanskelig med effektiv landbruksdrift på disse arealene pga. sentral beliggenhet, ved at kjøring med store landbruksmaskiner og spredning av husdyrgjødsel i boligområder med mange beboere er utfordrende. Hvis slik argumentasjon skal gjøres gjeldene i alle sammenhenger, vil det bli svært liten matproduksjon i sentrale strøk på Østlandet, Jæren og Trøndelag! Videre argumenteres det med at deler av arealene på Myrvoll ikke har vært drevet på flere år. Dårlig drift kan aldri være et selvstendig argument for nedbygging av dyrka mark. Vi minner ellers om driveplikten, og at det er et kommunalt ansvar å påse at den blir fulgt.

Konklusjon: Jordvernalliansen ber innstendig om at ovennevnte arealer tas ut av kommunedelplan ved politisk behandling av planen. Basert på Stortingets oppdaterte jordvernstrategi fra 2023, kan Tynset kommune rett og slett ikke tillate seg å bygge ned nesten 70 dekar landbruksjord. Vi forventer videre at Statsforvalteren opprettholder sine innsigelser på dyrka mark også i denne høringsrunden.

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbunc

Vi minner om at Stortinget i 2023 har vedtatt en ny nasjonal jordvernstrategi, hvor det nye målet nå skal være at maksimalt 2.000 dekar dyrket mark omdisponeres årlig. Målet skal nås innen 2030. I 2021 ble det nasjonale jordvernmålet satt til 3.000 dekar dyrket mark i årlig omdisponering, mens målet tidligere lå på maksimalt 4.000 dekar. Omdisponeringen skal dermed betydelig ned de neste årene. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstrammingen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale- og regionale planverk.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar omlag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet er store matjordarealer omdisponert til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging. Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 2.000 dekar per år, innebærer en svært liten omdisponering per kommune.

Statistikken viser at også Tynset kommune sårt trenger å stramme inn: **I perioden 2007 - 2023 har Tynset omdisponert 355 dekar dyrket mark iflg. SSB.** Dette gjør Tynset til en av kommunene i Innlandet med høyest omdisponering av dyrket mark i perioden. Samtidig er Tynset den 3. største jordbrukskommunen i «gamle Hedmark», målt i antall sysselsatte i jordbruket iflg. verdiskapningsrapporten fra Fylkesmannen (ØF-rapport 09/2016). Jordbruket sysselsetter snaut 9,5% av totalt antall sysselsatte i kommunen. Kun 4% av arealet i Tynset kommune er dyrket mark. Alt dette er fakta som underbygger landbrukets og landbruksbasert industri sin betydning som en meget viktig næring for hele Nord-Østerdalen, og danner grunnlaget for bosetting i regionen. Da må Tynset ha en svært restriktiv holdning til omdisponering av arealer som er sjølve grunnlaget for matproduksjonen!

I planbeskrivelsen er det definert et behovsestimat for 350 nye boenheter innenfor planområdet Tynset by, i tillegg til fortetting av dagens sentrum. Dette synes å være helt utenfor alle dimensjoner! Tynset kommune har i 10-års perioden fra 2013 fram til 2023 hatt en befolkningsøkning på ca. 50 personer netto. I tillegg kan nevnes at SSB i sin befolkningsframskriving fram mot 2050, forventer en nedgang i antall innbygger i Tynset kommune på ca. 130 personer. Vi har forståelse for at Tynset

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

ønsker å være offensive i sin tilnærming til nye arbeidsplasser, og ønsker å legge til rette for både nyansatt på Helsearkivet og andre formodentlige næringsetableringer i kommunen med et variert tomtetilbud. Men 350 nye sentrumsnære boenheter i planperioden er langt over alle prognoser, og virker som et helt usannsynlig behov! Skulle det likevel vise seg å være behov for større sentrumsnære boligarealer i framtida, burde det være fullt mulig å finne slike arealer utenom dyrka mark, både i Haverslia og på Rundmoen, slik det også delvis er beskrevet i det reviderte planforslaget.

Vi støtter derimot planens intensjon om fortetting i sentrum. Kombinerte nærings-/handelsbygg og leilighetsbygg gir muligheter til fortetting av bykjernen, noe som vil gi Tynset by et mer urbant preg. Vi synes det er positivt om plasskrevende næring kan flyttes ut av byen, og i stedet reetableres i Tylldalslia og Østerdalsporten Nord. En transformasjon av Nytrøa til kombinert handel og leiligheter er vi helt sikre på vil bli godt mottatt i framtida. Vi har sett den samme utvikling av bysentra i andre bykommuner i Innlandet de senere årene. En stadig aldrende befolkning vil i framtida ønske seg over i mer lettstelte leiligheter nært sentrum. Dette vil frigjøre mange av dagens eneboliger, og kombinert med nye leilighetsbygg i sentrum, vil dette langt på vei dekke opp framtidig behov for nye eneboliger på Tynset.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet mener at en ansvarlig arealpolitikk må ha som mål at dyrket mark bare kan tillates nedbygd når formålet er infrastruktur av nasjonal betydning eller samfunnskritiske etableringer av stor regional eller nasjonal betydning. Vi forventer at Tynset kommune tar innover seg den nye nasjonale jordvernstrategien, og at tida for boligbygging og næringsbygg på dyrka mark dermed må være over på Tynset!

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Innlandet Bondelag

Stephan Viehmann
Naturvernforbundet i Hedmark

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørland
Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – BONDELAGET – NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET